

Prawa i obowiązki ucznia BS I stopnia - pracownika młodocianego

---

Zapraszamy do zapoznania się ze skróconą informacją na temat praw i obowiązków uczniów - pracowników młodocianych.

Pracownik młodociany

Młodocianym jest osoba, która ukończyła 15 lat a nie przekroczyła 18 lat (art. 190 § 1 kp).

Podstawowe warunki zatrudnienia młodocianego:

- ukończenie co najmniej ośmioletniej szkoły podstawowej,
- przedstawienie zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego, że praca danego rodzaju nie zagraża ich zdrowiu,
- osoba nie mająca 15 lat, która ukończyła ośmioletnią szkołę podstawową może być zatrudniona na zasadach określonych dla młodocianych w roku kalendarzowym, w którym kończy 15 lat (art.191 § 2/1 kp),
- zawarcie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego z osobą nie mającą 15 lat, która ukończyła ośmioletnią szkołę podstawową (np. 15 lat kończy w następnym roku kalendarzowym) jest dopuszczalne w przypadku wyrażenia na to zgody przez przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego tej osoby, a także wydania pozytywnej opinii poradni pedagogiczno- psychologicznej (art.191 § 2/4 kp).

Umowa w celu przygotowania zawodowego odbywanego w formie nauki zawodu:

- zawierana jest pomiędzy pracodawcą a opiekunem prawnym młodocianego i młodocianym na podstawie przepisów kodeksu pracy dotyczące umów o pracę na czas nieokreślony,
- podpisywana jest nie później niż do 31 sierpnia roku przyjęcia kandydatów do branżowej szkoły I stopnia, a rozpoczęcie kształcenia praktycznego i teoretycznego następuje od 1 września danego roku,
- zawarta jest z zachowaniem formy pisemnej,
- określa w szczególności:
  - rodzaj przygotowania zawodowego (nauka zawodu lub przygotowanie do wykonania określonej pracy),
  - czas trwania i miejsce odbywania przygotowania zawodowego, (trwa nie dłużej niż 36 miesięcy i musi kończyć się wraz z upływem danego roku szkolnego, w którym młodociany kończy szkołę czyli do 31 sierpnia, wyjątek gdy uczeń nie otrzyma promocji do klasy wyższej),
  - sposób doksztalcania teoretycznego,
  - wysokość wynagrodzenia (art.195 § 1 kp).

Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem w celu przygotowania zawodowego dopuszczalne jest tylko w razie:

- niewypełniania przez młodocianego obowiązku wynikających z umowy o pracę lub obowiązku doksztalcania się, pomimo stosowania wobec niego środków wychowawczych (np. nieobecności nieusprawiedliwione na zajęciach szkolnych, nieodpowiednie zachowanie, negatywne wyniki w nauce),
- ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy,

- reorganizacji zakładu pracy uniemożliwiającej kontynuowanie przygotowania zawodowego,
- stwierdzenie nieprzydatności młodocianego do pracy, w zakresie której odbywa przygotowanie zawodowe (art.196 kp).

Czas pracy

- pracodawca jest obowiązany zwolnić młodocianego od pracy na czas potrzebny do wzięcia udziału w zajęciach szkoleniowych w związku z doksztalcaniem się (art.198 kp),
- czas pracy młodocianego w wieku do 16 lat nie może przekraczać 6 godzin na dobę,
- czas pracy młodocianego w wieku powyżej 16 lat nie może przekraczać 8 godzin na dobę,
- do czasu pracy młodocianych wlicza się czas nauki w wymiarze wynikającym z obowiązkowego programu zajęć szkolnych, bez względu na to, czy odbywa się ona w godzinach pracy,
- wymiar i rozkład czasu pracy ustala pracodawca biorąc pod uwagę liczbę godzin oraz zakres zajęć szkolnych młodocianego (art.202 § 1,2,3 kp),
- jeżeli dobowy wymiar czasu pracy jest dłuższy niż 4,5 godziny, młodocianemu przysługuje przerwa trwająca nieprzerwanie 30 minut - wliczana do czasu pracy (art.202 § 3/1 kp),
- młodocianemu przysługuje prawo do co najmniej 48 godzin nieprzerwanego odpoczynku, który powinien obejmować niedzielę (art.203 § 3 kp),
- obowiązuje bezwzględny zakaz zatrudniania młodocianych w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej.

Urlop

- młodociany uzyskuje prawo do urlopu wypoczynkowego z upływem:
  - 6 miesięcy od rozpoczęcia pierwszej pracy w wymiarze 12 dni roboczych,
  - 12 miesięcy - 26 dni roboczych.
- młodociany ma prawo w pierwszym roku nauki zawodu do 38 dni urlopu wypoczynkowego, udzielanego przez pracodawcę zaliczkowo w okresie ferii zimowych oraz letnich,
- okresie ferii pracodawca jest zobowiązany do udzielenia takiego urlopu ale tylko na pisemny wniosek młodocianego,
- urlop zaliczkowy - kodeks pracy daje możliwość udzielenia urlopu zaliczkowego w okresie ferii szkolnych po złożeniu wniosku przez pracownika, gdy pracownik nie nabył jeszcze prawa do urlopu,
- w roku kalendarzowym, w którym młodociany kończy 18 lat, przysługuje mu prawo do 20 dni urlopu, jeżeli prawo do urlopu uzyskał przed ukończeniem 18 lat (art.205 § 1,2,3,4 kp).

Wynagrodzenie

- młodocianemu w okresie nauki zawodu przysługuje wynagrodzenie obliczane w stosunku procentowym do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale, obowiązującego od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym RP "Monitor Polski"
Stosunek wynagrodzenia wynosi:
  - nie mniej niż 8% - w pierwszym roku nauki lub klasie I branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego doksztalcanie teoretyczne w tej szkole;
  - nie mniej niż 9% - w drugim roku nauki lub klasie II branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego doksztalcanie teoretyczne w tej szkole;
  - nie mniej niż 10% - w trzecim roku nauki lub klasie III branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego doksztalcanie teoretyczne w tej szkole.";
 (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 lipiec 2023 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania)

Egzamin zawodowy

- nauka zawodu kończy się egzaminem teoretycznym i praktycznym potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie,
- egzamin:
  - w przypadku młodocianego zatrudnionego w celu przygotowania zawodowego u pracodawcy, który jest rzemieślnikiem – młodociany zdaje egzamin czeladniczy. Egzamin ten przeprowadza Izba Rzemieślnicza,
  - w przypadku młodocianego zatrudnionego w celu przygotowania zawodowego u pracodawcy niebędącego rzemieślnikiem – egzamin zawodowy. Egzamin ten przeprowadza Okręgowa Komisja Egzaminacyjna.
- koszty pierwszego egzaminu pokrywa pracodawca, który może również pokryć koszty egzaminu poprawkowego.

Obowiązki pracownika młodocianego wobec pracodawcy

Młodociany pracownik zobowiązany jest:

- dążyć do jak najlepszych wyników w pracy i nauce,
- przestrzegać czasu i porządku pracy ustalonych przez pracodawcę,
- przestrzegać przepisów BHP oraz p/pożarowych,
- wypełniać systematycznie obowiązek kształcenia,
- odnosić się z szacunkiem do przełożonego i przestrzegać zasad koleżeńskiej współpracy,
- przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zakończeniu nauki.

Obowiązki pracownika młodocianego wobec szkoły

Uczeń zobowiązany jest:

- dostarczyć kopię umowy w celu przygotowania zawodowego do 1 września roku kiedy rozpoczyna naukę w branżowej szkole I stopnia,
- poinformować kierownika szkolenia praktycznego o planowanej zmianie miejsca realizacji przygotowania zawodowego,
- w przypadku zmiany zakładu pracy należy niezwłocznie zawrzeć kolejną umowę z nowym pracodawcą i dostarczyć ją w ciągu 14-tu dni do szkoły (§ 88 pkt. 2/1 statutu szkoły) pod rygorem skreślenia z listy uczniów,
- posiadać i sumiennie prowadzić dzienniczek praktyk jeżeli zakład pracy takiego wymaga,
- dostarczyć wychowawcy druk oceny z zajęć praktycznych oraz oceny z zachowania za I semestr do 1 grudnia, za II semestr do 1 czerwca,
- nieobecności usprawiedliwiać tylko na podstawie:
  - zwolnienia lekarskiego druk e-ZLA (L4) lub,
  - wpisu pracodawcy w dzienniczku praktyk o usprawiedliwieniu nieobecności z powodu choroby (czytelny podpis pracodawcy, daty i pieczętka) lub potrzebie świadczenia pracy przez ucznia na rzecz zakładu pracy w dniu szkolnym lub,
  - raz w miesiącu przedkładać wychowawcy klasy dzienniczek zajęć praktycznych celem wpisu frekwencji oraz rozliczenia się z podpisów pracodawcy (instruktora) i rodzica-opiekuna prawnego na kolejnej godzinie wychowawczej.

W razie wątpliwości prosimy o kontakt z kierownikiem szkolenia praktycznego
tel. 14 612 27 79